

FARKLI FAKÜLTELERDE ÖĞRENİM GÖREN ÖĞRENCİLERİN GENEL ÖĞRENME STRATEJİLERİNİ KULLANMA DÜZEYLERİ “A.İ.B.Ü. ÖRNEĞİ”

Özlem KARAKIŞ *

Süleyman ÇELENK **

* Abant İzzet Baysal Üniversitesi DİLMER İngilizce Okutmanı
(karakis_o@ibu.edu.tr)

**Doç. Dr., Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi
Eğitim Bilimleri Bölümü (celenk_s@ibu.edu.tr)

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, farklı fakültelerde öğrenim gören öğrencilerin genel öğrenme stratejilerini kullanma düzeylerini belirlemektir. Tekil tarama modelinden faydalanılan araştırmanın evreni, 2005–2006 Akademik Yılı'nda Türkiye'nin Batı Karadeniz bölgesinde bulunan bir üniversitenin Fen-Edebiyat Fakültesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi ve Eğitim Fakültesi'nde öğrenim gören 1. sınıf öğrencileri; örnekleme ise her bir bölümdeki öğrenci sayısının %10'udur. Araştırmada, öğrencilerin genel öğrenme stratejilerini kullanma düzeylerini belirlemek için Bülent Öztürk (1995) tarafından geliştirilmiş olan “Genel Öğrenme Stratejilerini Belirleme Ölçeği” ve araştırmacılar tarafından hazırlanmış olan “Kişisel Bilgiler Anketi” kullanılmıştır. Araştırma sonunda elde edilen verilerin analizinde, Mann Whitney-U Testi ve Kruskal Wallis Testi kullanılmış ve öğrencilerin genel öğrenme stratejilerini kullanma düzeyleri beşli likert tipi aralığına göre puanlanmıştır.

Araştırmada elde edilen bulgulara göre araştırma kapsamındaki öğrencilerin; Dikkat, Bilişi Yönetme, Anlamlandırma, Zihne Yerleştirme ve Hatırlama Stratejilerini “sıklıkla”; Duyuşsal Stratejileri ve Tekrar Stratejilerini “ara sıra” kullandıkları tespit edilmiştir. Öğrenme stratejileri ile cinsiyetleri arasında Dikkat, Bilişi Yönetme ve Duyuşsal Strateji boyutlarında manidar bir ilişki bulunmadığı; Tekrar, Anlamlandırma, Zihne Yerleştirme ve Hatırlama Stratejisi boyutlarında kız öğrencilerin lehine manidar bir fark olduğu; genel öğrenme stratejilerini kullanma düzeyleri ve öğrenim gördükleri fakülteler arasında manidar bir ilişki bulunmadığı belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Dikkat Stratejisi, Bilişi Yönetme Stratejisi, Anlamlandırma Stratejisi, Zihne Yerleştirme Stratejisi, Hatırlama Stratejisi, Duyuşsal Stratejiler, Tekrar Stratejileri.

---

*Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Fakültesi.

THE USAGE LEVEL OF GENERAL LEARNING STRATEGIES OF STUDENTS ATTENDING DIFFERENT FACULTIES “THE A.İ.B.U. EXAMPLE”

Özlem KARAKIŞ *

Süleyman ÇELENK **

Abant İzzet Baysal University, Language Teaching and Research Centre,
English Instructor*

**Ass. Prof. Dr., Abant İzzet Baysal University, Faculty of Education,
Department of Educational Sciences

ABSTRACT

The aim of this study is to determine the usage level of general learning strategies of students' attending different faculties. The population of this study in which the survey model used was students from the 1st year classes of the Faculty of Education, the Faculty of Science and Letters and the Faculty of Management and Business Administration at a university located in the northwest part of Turkey and consisted of 10% of each department. In order to determine the general learning strategies of the students “General Learning Strategies Inventory” developed by Öztürk (1995) and “Personal Information Inquiry” prepared by the researchers were used. For the analysis of the findings obtained from the study, the Mann Whitney-U Test and Kruskal Wallis Test were used and the usage level of general learning strategies of the students' was graded according to the point scale used in the five-point likert scale.

According to the findings obtained from the study;

a) the students participated in this study “frequently” use Attention Strategy, Metacognitive Strategy, Elaboration Strategy, Cognitive Strategy and Memory Strategy and “sometimes” use Affective Strategy and Rehearsal Strategy,

b) while a meaningful relationship was not found between the students' learning strategy usage level and gender in terms of Attention Strategy, Metacognitive Strategy and Affective Strategy; a meaningful relationship was found between the gender and Rehearsal Strategy, Elaboration Strategy, Cognitive Strategy and Memory Strategy in favour of female students;

c) a meaningful relationship was not found for the students' use of general learning strategies level with regards to the faculties.

Keywords: Attention Strategy, Metacognitive Strategy, Affective Strategy, Rehearsal Strategy, Elaboration Strategy, Cognitive Strategy, Memory Strategy

---

*Abant İzzet Baysal University, Faculty of Education

1. GİRİŞ

Hızla değişen dünyada, bilginin ve bilgi tabanının sürekli ve artarak değişmesi ve bireyin öğrenme beklentilerinin artması, eğitim uygulamaları esnasında öğrenme-öğretme sürecinin verimliliğinin artırılmasını gerekli kılmaktadır. Öğrenme-öğretme sürecinde kaliteyi arttırmanın, öğrencilerin bilgiye erişme yollarını bilmelerinin, bu bilgiyi kullanabilmelerinin ve öğrenme becerilerine sahip olmalarının bir yolu onlara "öğrenmeyi öğretmek"tir. Somuncuoğlu ve Yıldırım (1998:31) "yaşam boyu öğrenme"nin, içinde bulunulan çağın bir gereği olduğunu ve yaşam boyu öğrenmeyi gerçekleştirebilmek için öğrencilerin, öğrenmeyle ilgili çeşitli taktik, teknik, beceri ve bilişsel özelliklere sahip olmaları gerektiğini belirtmektedir. Bu özellikler de bireylere sunulacak kaliteli bir eğitim ile mümkündür. Genel anlamda davranış değiştirme süreci olarak nitelenen "eğitim" kavramı (Ertürk,1998:9; Taba,1962:194; Tyler,1950:4), insanın kişiliğini besleme süreci ve insan sermayesine yapılan yatırım olarak kabul edilmektedir (Senemoğlu,2002:7).

"Öğrenme-öğretme süreci"nde, öğrencilere, belirlenen hedefleri kazandırabilmek için, geçirmeleri gereken öğrenme yaşantılarını sağlayacak dış koşulların düzenlenip işe koşulması ve yaşantıların etkili biçimde düzenlenmesi gerekmektedir (Demirel,2003:135). Bu amaçla, öğrenme-öğretme süreçlerinin yeni yaklaşımlarla zenginleştirilmesi, bilgi işleme kuramının eğitim alanına getirdiği en önemli katkılardan biri olan ve bireyin yeni bilgiyi kazanmak yani uzun süreli belleğe kodlamak için kullandığı "öğrenme stratejileri"nin (Erden ve Akman,1996:154) işe koşulması gerekmektedir.

"Öğrenme Stratejileri" kavramıyla sık sık karıştırılan "öğrenme taktiği" kavramını da tanımlamak gerekmektedir. Yunanca "stratos" ordu ve "ago" götürmek kelimelerinden gelen "strateji" kavramı, önceden belirlenen bir amaca ulaşmak için belirlenen yol anlamına gelmektedir (Türk Dil Kurumu,1992:1341). Diğer kavramları da içeren, daha genel bir yapıyı ifade eden "strateji" kavramı ise hangi yöntem, teknik ve taktiklerin işe koşulacağına belirleyicisidir. "Yöntem", belli teknik ve araçların kullanıldığı hedefe ulaşma yoludur. "Taktik" ise, stratejilerin hizmetinde kullanılan daha spesifik becerilerdir (Snowman, 1986:244). 'Strateji' ve 'taktik' kavramlarının arasındaki farkı Schmeck (1988:171,254) ise "taktik" kavramının, öğrencilerin belirli faaliyetlerini; "strateji" kavramının ise bilgi işleme etkinlikleri grubunu ifade ettiği şeklinde açıklamış ve bir öğrenme stratejisinin öğrenme taktiklerinden daha yüksek düzeyde olduğunu belirtmiştir.

Her öğrencinin yeni bir bilgiyi öğrenmek için izlediği bir strateji vardır. Öğrencinin kullandığı "strateji", gelen bilginin seçilmesi, örgütlenmesi ve bütünleştirilerek belleğe işlenmesi sürecini; buna bağlı olarak da öğrenme çıktısını ve niteliğini etkiler. "Öğrenme stratejileri" olarak adlandırılan bu teknikler, öğrenen kişinin öğrenme sırasında gerçekleştirebileceği ve onun kodlama sürecini etkilemesi umulan davranışlar ve düşünceler olarak tanımlanmaktadır (Weinstein ve Mayer, 1986:315).

Senemoğlu (2002:560) "öğrenme stratejileri"ni, büyük ölçüde bilgiyi işleme kuramında açıklanan içsel-bilişsel ve yürütücü biliş süreçlerine dayalı olarak öğrenenin kendi öğrenmesinde ve öğrenmesini yönlendirmede kullandığı stratejiler olarak nitelemektedir. Weinstein ve diğerleri (1988:17) "öğrenme stratejileri"ni, öğrenenin öğrenirken kullandığı ve öğrenenin kodlama sürecini etkileme amacıyla olan davranış ve düşünceler olarak açıklamıştır. Gagne ve Driscoll (1988:133) ise "öğrenme stratejileri"ni, öğrencinin kendine öğretebilmesi için kullandığı işlemler olarak tanımlamaktadır. Öğrenme stratejileri, bireyin çevresindeki uyarıcıları kısa süreli bellekten anlamlandırarak uzun süreli belleğe geçmesini sağlayan ve öğrenme ile birlikte kalıcılığı sağlayan işlemlerdir. Sünbül (1998:18) "öğrenme stratejileri"ni, öğrencilerin bağımsız olarak kendi öğrenme görevlerini

gerçekleştirmelerini sağlayan teknikler, ilkeler ya da alışkanlıklar olarak tanımlanmaktadır. Bir öğrenme amacına ulaşmak için birinin kullanacağı plan, o kişinin "öğrenme stratejisi"dir (Derry,1992:146). Selçuk (1996:143), "öğrenme stratejileri"ni, bireyin öğrenmesi sırasında duyu organlarına gelen uyarıcıları, kısa ve uzun süreli hafızaya transfer etmesini sağlayan teknikler olarak nitelirmektedir.

Özer (1998:153) temel işlevi öğrencilerin öğrenmelerini ve yönlendirmelerini sağlayan "öğrenme stratejileri"ni, bireyin kendi kendine öğrenmesini kolaylaştıran ve öğrenen birey tarafından öğrenme sırasında bilgi işleme sürecini etkilemesi için kullanılan davranış ve düşünceleri kapsayan tekniklerin her biri olarak nitelirmektedir. Öztürk (1995:28) ise öğrenme stratejilerinin tek bir stratejiyi değil bir stratejiler grubunu ifade ettiğini ve her bir stratejinin kullanılma amacı, kazandırılması istenen öğrenme ürünlerine göre farklılık gösterdiğini belirtmektedir. Açıkgöz'e (2003:66-67) göre bir stratejinin amacı, öğrencinin duyuşsal durumunu etkilemek ve onun yeni bilgiyi seçmesini, edinmesini, örgütlemesini ve bütünleştirmesini kolaylaştırmaktır.

Sonuç olarak, öğrenme stratejilerinin, bireylerin daha kolay ve etkili olarak öğrenmelerini sağlayan tekniklerin her biri olduğunu söylemek mümkündür.

Senemoğlu (2002:560), strateji kullanımında dikkat edilecek en önemli noktanın, uygun durumda uygun öğrenme stratejisini seçip kullanmak olduğunu, dolayısıyla, öğrenme stratejisi öğretiminin temel amacının öğrencilerin kendi öğrenmelerini kendilerinin sağlamasına yardım etmek olduğunu vurgulamaktadır.

Öğrenme stratejilerinin öğrenciler tarafından kullanılması, onların daha iyi ve kalıcı öğrenmelerini sağlarken, çalışmaya ayırdıkları süreyi azaltmakta ve öğrencilere özerklik kazandırmaktadır. Öğrencilerin, öğrenme stratejilerini etkili bir biçimde kullanabilmeleri ve kendi öğrenmeleriyle ilgili sorumluluklarını edinebilmeleri için onlara öğrenme stratejilerini seçme, kullanma, izleme, değerlendirme yeteneklerine sahip olmaları sağlanmalı ve bu stratejileri ne zaman ve nasıl kullanmaları gerektiği öğretilmelidir. Çünkü Erden ve Akman (1996:154)'ın da belirttiği gibi, öğrenme ile ilgili sorunların birçoğu, öğrencilerin etkili öğrenme stratejileri geliştirip kullanamamalarından kaynaklanmaktadır.

Etkili öğrenme stratejisi geliştirebilen ve bunları kullanabilen, dolayısıyla kendi öğrenmesini kendisi yönlendirebilen öğrencilere, stratejik öğrenciler (strategic learners), bağımsız öğrenciler (independent learners), öz-düzenleyici öğrenciler (self-regulated learners) ve öz-öğretimli öğrenciler (self-instructing learners) gibi çeşitli adlar verilmektedir. Arends (1997), stratejik öğrencilerin, belirli bir öğrenme durumunu doğru olarak tanıyabildiklerini, öğrenebilmesi için gerekli en uygun öğrenme stratejisini seçebildiğini, stratejinin ne derecede etkili olduğunu izleyebildiğini ve öğrenmeyi gerçekleştirinceye kadar güdülenmiş olarak yeterli çabayı gösterebildiğini; Derry ve Murphy (1986) ise bunlara ek olarak stratejiyi uygun hale getirebildiğini; diğer bir ifadeyle, stratejinin öğrenme bakımından tatmin edici bir sonuç vermemesi durumunda, durumu tekrar gözden geçirip öğrenme durumunu ve hedefini tekrar analiz edebildiklerini belirtmiştir (Akt. Senemoğlu, 2002:561).

Strateji kullanımında dikkat edilecek bir diğer nokta ise pek çok öğrenme durumunda stratejilerin, içten gelen bilgiden çok uygulanabilir bilgiyi yaratmak amacıyla belirlenmesi gerektiği ve bütün öğrenme stratejilerinin uygulamaya konulabilir bilgi yapısının oluşmasını sağlamadığıdır (Derry,1992:147).

Özer (2002:19)'e göre öğrenme stratejilerinin, öğrenciyi bilinçli öğrenici durumuna getirdiğini, öğrencinin öğrenmedeki verimliliğini artırdığını, öğrenciye bağımsız öğrenebilme yeteneği kazandırdığını, öğrencinin isteyerek ve zevk alarak öğrenmesine yardım ettiğini ve öğrencinin okul sonrası öğrenmelerine temel hazırladığını belirtmektedir.

Öğrenme stratejileri üzerinde çalışan araştırmacılar, öğrencilerin öğrenme sırasında izlediği yolları göz önüne alarak, bilgiyi işleme sistemine göre farklı sınıflandırmalar yapmıştır. Günümüzde en yaygın olarak kullanılan ve bu konudaki çalışmalara temel oluşturan öğrenme stratejileri sınıflaması, Weinstein ve Mayer (1986:320) tarafından yapılmış ve öğrenme stratejileri sekiz grup altında toplanmıştır. Bu stratejiler; "Temel Yineleme Stratejileri", "Karmaşık Yineleme Stratejileri", "Temel Anlamlandırma Stratejileri", "Karmaşık Anlamlandırma Stratejileri", "Temel Örgütlenme Stratejileri", "Karmaşık Örgütlenme Stratejileri", "Anlamayı İzleme Stratejileri" ve "Duyuşsal Stratejiler"dir. Öğrenme stratejileri konusunda çalışmaları yapmış olan Gagne ve Driscoll (1988:141) ise öğrenme stratejilerini beş grup altında toplamıştır; "Dikkat Stratejileri", "Kısa Süreli Belleği Geliştirme Stratejileri", "Kodlamayı Artırma Stratejileri", "Geri Getirmeyi Artırma Stratejileri" ve "İzleme Yönelme Stratejileri". Nisbet ve Shucksmith (1986:30), öğrenme stratejilerini "Merkezi Stratejiler (Tutum ya da güdüsel etkenlerle ilgilidir. Örneğin, planlılık.), "Makro Stratejiler" (Bilişsel bilgiyle yakından ilgilidir. Genellebilirliği yüksektir. Yaşla ve yaşantıyla gelişir. Örneğin, yönetme, kontrol etme gözden geçirme, kendi kendini sına.) ve "Mikro Stratejiler" (Üst düzey becerilerin devamı niteliğindedir. Genellebilirliği düşüktür. Öğretilmesi kolaydır. Örneğin, soru sorma, planlama) olmak üzere üç gruba ayırmıştır. Oxford (1990: 16-17) ise öğrenme stratejilerini "Doğrudan Öğrenme Stratejileri (Bellek Stratejileri, Bilişsel Stratejiler, Telafi Stratejileri)" ve "Dolaylı Öğrenme Stratejileri (Bilişötesi Stratejiler, Duyuşsal Stratejiler, Sosyal Stratejiler)" olmak üzere iki geniş kategoriye ayırmıştır. O'Malley ve diğerleri (1985) öğrenme stratejilerini "Bilişötesi Stratejiler", "Bilişsel Stratejiler" ve "Sosyal Duyuşsal Stratejiler" olmak üzere üç grupta toplamışlardır (Akt. O'Malley ve Chamot, 1990:44).

Türkçe literatürde ise Senemoğlu (2002:563), içsel süreçlere göre öğrenme stratejilerini "Dikkat Stratejileri", "Kısa Süreli Bellekte Depolamayı Artıran Stratejiler", "Anlamlandırmayı (Kodlamayı) Artıran Stratejiler", "Geri Getirmeyi (Hatırlamayı) Artıran Stratejiler", "Yürütücü Biliş (İzleme) Stratejileri" olmak üzere beş sınıf altında toplamıştır. Özer (2002:20) ise öğrenme stratejilerini; "Yineleme Stratejileri", "Anlamlandırma Stratejileri", "Örgütlenme Stratejileri", "Anlamayı İzleme Stratejileri", "Duyuşsal Stratejiler" olarak beş grup altında toplamıştır. Erden ve Akman (1996:156) ve Selçuk (1996:143) öğrenme stratejilerini; "Tekrar Stratejisi", "Anlamlandırma Stratejisi" ve "Örgütlenme Stratejisi" olarak üç grup altında toplamıştır.

Öztürk (1995), bilişsel sistemdeki bilgi akışını dikkate alarak ve yapılmış olan sınıflamalara eklektik bir şekilde yaklaşarak sunduğu öğrenme stratejileri modelinde ise öğrenme stratejilerini "Dikkat Stratejisi", "Tekrar Stratejisi", "Anlamlandırma Stratejisi", "Zihne Yerleştirme Stratejisi", "Hatırlama Stratejisi", "Bilişi Yönetme Stratejisi" ve "Duyuşsal Stratejiler" olmak üzere yedi gruba ayırmıştır. Mevcut çalışmada da bu yedi alt strateji ele alınmıştır.

Dikkat Stratejisi

Duyusal kayıta bilgiyi işleme sürecinde dikkat ettiğimiz uyarıcıları öğreniriz, farkına varılmayan uyarıcılar birkaç saniye içerisinde kaybolur (Senemoğlu, 2002:291).

'Seçici dikkat' ve 'bölünmüş dikkat' olarak iki gruba ayrılan dikkat stratejilerinden bölünmüş dikkat iki veya daha çok uyarıcı ile ilgilenilmesi; okuduğunu anlamada gerekli olan dikkat türü olan seçici dikkat ise sunulan iki veya daha çok uyarıcıdan gerekli olanın seçilmesi anlamına gelmektedir (Öztürk, 1995:31). Dikkat stratejisi, başlık, alt başlık, şekil ve grafikleri gözden geçirme ve soruları inceleme yoluyla önemli kısımları ayırt etmeyi, işaret koymayı, soru oluşturmaya ve metin kenarına not alma yoluyla bu kısımları belirginleştirmeyi sağlayan taktiklerin kullanımını içermektedir. Alt başlıklar, okuma parçasındaki şekil, grafik, harita...

vb. dikkatin odaklaşacağı noktaların saptanmasında önemli olan noktalar da öğrenciye metnin hızlı bir şekilde gözden geçirilerek zihninde bir ön örgütleyici oluşmasına ve önemli fikirlerin belirlenmesine olanak sağlamaktadır (Öztürk,1995:32-33). Dikkat dağılmasını önlemek için bazı araştırmacıların önerdiği “ruhsal yönetim yöntemi”nde, öğrenciler öğrenmelerini en iyi destekleyen çevresel özellikleri belirleyip düzenleyerek ruhsal yapılarını öğrenme için en uygun duruma getirirler. (Gagne ve Driscoll,1988:139). Öğrencinin, dikkatini bir konuda yoğunlaştırması, öğrencinin öğrenme hedeflerinden haberdar olması ve hedef alınan öğrenmeye ihtiyaç duyması gerekmektedir (Senemoğlu,2002:563). Dolayısıyla, öğretmenin dersin başında dersin hedeflerini açıklaması, öğrencide beklenti oluşturmada etkili olur (Öztürk ve Kısaç,2004:270).

Tekrar Stratejisi

Tekrar, bilginin anlamını ve yapısını değiştirmeden sesli ya da zihinsel olarak defalarca ifade etmektir (Eggen ve Kauchak,1994:326). Tekrar stratejisi, kısa süreli belleğin aldığı bilgi miktarının ve bilginin kalış süresinin sınırlılığını arttıran ve bilginin bu bellekte daha uzun süre tutulmasını sağlayan önemli bir stratejidir (Eggen ve Kauchak,1994:326; Özer,1998:155; Senemoğlu,2002:562-564). Okuduğunu anlamada kullanılan tekrar stratejileri, temelinde zihinsel yineleme bulunan ve öğrencilerin bilgiyi belirleyerek seçmelerini ve edinmelerini sağlayan stratejilerdir. Literatürde iki tür tekrar stratejisinden söz edilmektedir: Basit Tekrar ve Anlamlandırıcı Tekrar. Tekrar stratejisinin kapsadığı taktikler, konuyu sesli olarak tekrarlama, önemli kısımları zihinde tekrarlama, yazılı metnin tümünü veya önemli cümlelerini aynen yazma veya not alma ve altını çizmedir (Öztürk,1995:33), zihni yineleme ve gruplamadır (Senemoğlu, 2002:564- 565). Fakat kısa süreli bellekte tekrar edilen bilgi anlamlandırılıp uzun süreli belleğe gönderilmezse geri getirilmesi yani hatırlanması zor olmaktadır (Senemoğlu,2002:565).Özer (1998:155), bu tür öğrenmelerde yeni bilgilerle önceden öğrenilmiş bilgiler arasında ilişki kurma söz konusu olmadığından dolayı tekrar stratejileri ile kalıcı öğrenmelerin güç olduğunu vurgulamıştır.

Anlamlandırma Stratejisi

Bilgiyi işleme modelinde en önemli öğelerden biri olan 'anlamlılık', yeni bilgi ile uzun süreli bellekte var olan bilgi arasındaki bağların sayısını, kuvvetliliğini ifade eden bir kavramdır (Eggen ve Kauchak,1994:327). Özer (1998:155), yeni ve eski bilgiler arasındaki ilişkilendirmeyi yaparken öğrencilerin anlamlandırmayı sağlayan zihinsel imgeler ya da sözel yapılar, cümleler kullandıklarını belirtmiştir.

Anlamlandırmayı güçlendirici öğrenme stratejileri ise öğretim etkinliklerinde önceki öğrenmelerin hatırlanılmasını sağlama, uyarıcıların sunulması ve öğrenme kılavuzluğunun sağlanması için kullanılmalıdır (Senemoğlu,2002:565).Anlamlandırma stratejisinin kapsadığı taktikler “materyali çağrıştıracak imgeler biçimlendirme, materyalin ana fikrini ve ana hatlarını ortaya koyma, özetler çıkarma, metni yorumlayarak kendi cümleleriyle not alma, sorular oluşturma veya mevcut sorulara cevap verme, mevcut bilgiyi harekete geçirme, geri getirmeyi kolaylaştıracak hatırlatıcılar kullanma (Öztürk,1995:36) ve benzetim yaratma (Özer,1998:156) olarak özetlenebilir.

Zihne Yerleştirme Stratejisi

Kısa süreli bellekte işlenen bilgi, uzun süreli bellekte var olan bilgilerle ilişkilendirilerek, diğer bir ifadeyle var olan şemalara uydurularak, Anısal /Anlamsal Bellekte depolanır. Anlamsal bellekte depolanan bilgi ise, kısa süreli bellekten uzun süreli belleğe aktarılırken uzun süreli bellekte var olan bilgi ile eşleştirilip, hiyerarşik yapı içinde,şemalaştırma yoluyla ya da önermeler ağı şeklinde mevcut bir şemanın içine yerleştirilerek depolanan bilgidir.

Zihne yerleştirme stratejisinin kapsadığı taktikler, bilgiyi şematize etme (sözel olarak verilen bilgilerin çizelgeye, grafiğe, tabloya ya da şekle aktarma), anlamsız bilgi parçacıkları yoluyla ve ezberleme yoluyla zihne yerleştirme olarak özetlenebilir (Subaşı,2000:2; Öztürk,1995:41). Özellikle başlangıçtaki öğrenmelerin doğru olması, şemaların doğru oluşturulması, sonraki öğrenmeleri büyük ölçüde kolaylaştıracak ve yanlış anlamaları önleyecektir. Yeni şemaların doğru oluşturulabilmesi için, yeni oluşacak öğrenmelerde, somut görsel uyarıcıların kullanılması ve kısa izleme-değerlendirme sınavlarının yapılması gerekir. (Senemoğlu,2002:290,297).

Hatırlama Stratejisi

Bilginin, uzun süreli bellekten kısa süreli belleğe getirilmesi işlemi olarak adlandırılan hatırlama/geri getirme, bilginin uzun süreli bellekte ne kadar iyi kodlanmış olmasına ve ne kadar çok bilgi ile ilişkilendirilmiş olmasına bağlıdır. Öğrencinin bilgiyi uzun süreli bellekte depolarken imgelem, benzetme, hatırlatıcılar vb. gibi taktikler kullanması bilginin geri getirilmesine yardımcı olmaktadır. Senemoğlu (2002:289), öğretme-öğrenme ortamında yeni bilgi ile ilgili ön öğrenmelerin hatırlanması, kullanıma hazır hale getirilmesini sağladığını vurgulamaktadır.

Kodlama, bilginin zihinsel simgelerinin oluşturulmasıdır. Bilgileri anlamlı biçimde kodlamak için bilgilerin mantıklı bir ilişki ağına dönüştürüldüğü, birbiriyle ilgili olan bilgileri sınıflandırarak ya da örüntü oluşturarak bir araya getirme işlemi olan "örgütme", bilginin ilişki sayısını artıma işlemi olan "genişletme" ve anahtar sözcük yöntemi, askı sözcük yöntemi ve yer yöntemi gibi hatırlatıcıların kullanıldığı "zincirleme" gibi değişik taktikler kullanılabilir. Etkinlik ise, öğrenen bireyin, bilgiyi algılamaya ve işlemeye dönük olarak yaptığı işlemlerin her biridir. Bireyin içinde bulunduğu etkinliğin, belli bir amaçla yapılması ve yeni ve eski bilgiler arasında ilişkiler kurmaya yönelmesi, daha iyi öğrenmeyi sağlamaktadır (Özer,2001:168,170). Bilgiyi, uzun süreli bellekten geri getirmek için bilginin ilk öğrenildiği çevreyi, kapsamı, zihinsel olarak yeniden oluşturma, alfabe'deki harfleri sırayla tarama ve olayı ya da durumu zihinsel olarak zihinsel olarak yeniden yapılandırma gibi arama-tarama stratejileri kullanılabilir (Özer,2001:171; Senemoğlu,2002:329-330). Dikkat ve bilinçli farkındalık gerekmediğinden dolayı uzun süreli belleğe otomatikleşmiş bir şekilde kodlanan bilginin hatırlanması da çok kolay olmaktadır. Çünkü "otomatikleşme", bilginin hem geri getirilme miktarını hem de hızını artırır (Öztürk,1995:42).

Hem görsel hem de sözel olarak kodlanan bilginin hatırlanmasının çok daha kolay olmasından dolayı, okullardaki bilginin öğrenciye görsel ve sözel sembollerle sunulması, öğretilen bilginin hatırlanmasını kolaylaştıracaktır (Senemoğlu,2002:283).

Bilişi Yönetme Stratejisi

Bilişbilgisi, bireyin kendi biliş yapısı ve bu yapının nasıl işlediği ile ilgili bilgi anlamına gelmektedir. Bilişbilgisi gelişmiş olan bir öğrenci, neyi, nasıl, hangi hızla öğreneceğini bilir ve kendine uygun öğrenme stratejisini seçebilir (Özer,1998:158). Bilişi yönetme ise, bireyin nasıl öğrendiğinin farkında olması ve kendi öğrenmesini etkin bir biçimde düzenleyebilmesidir. Çalıtılan konunun özelliğine göre neyi öğreneceğine ve nasıl çalışacağına karar verme, çalışmasını planlama ve kendini sorgulama bilişi yönetme stratejisinde kullanılan taktikler arasındadır. Nisbet ve Shucksmith(1986:6-7)'e göre, başarılı öğrenci mutlaka her durum için doğru prosedürü bulan ve uygulayan kişi değildir. Başarılı öğrenciler, spesifik durumların ihtiyaçlarına uygun olarak seçim yapabilen ve esnek olarak değişik durumlara transfer edebilen bir stratejiler dizisi geliştirendir. Başarılı öğrencinin zayıf öğrenciden farklı olmasının temel sebebi nasıl öğreneceğini öğrenmiş olmasıdır. Bilişi yönetme sürecinde kullanılan davranışlar, sorular sormak, planlamak, uygulamak, izlemek ve kontrol etmek, yenilemek ve kendi kendini test etmek olarak altı basamakta toplanabilir

(Nisbet ve Shucksmith,1986:12). Bu davranışların etkin kullanımının öğretimi, kendi öğrenmesini yönlendiren bireyler yetiştirebilmek için önemlidir (Öztürk ve Kısaç,2004:275).

Duyuşsal Stratejiler

Öğrenmede ortaya çıkan başaramama korkusu, dikkatini çalışılan konuya toplayamama, derse karşı olumsuz tutum sergileme, kaygı duyma, yapılan işe duyulan inancsızlık, yapılan işin önemine duyulan eksiklik ve güdü eksikliği gibi güdüsel ve duyusal engelleri kaldırmaya yardım eden stratejiler "duyuşsal stratejiler" olarak adlandırılmaktadır (Özer,1998:159; Senemoğlu,2002:574; Subaşı,2000,36).Bu stratejiler, genellikle öğrenme için uygun içsel ve dışsal koşulların yaratılmasına ve sürdürülmesine yardımcı olmaktadır. Senemoğlu (2002:574-575) duyuşsal stratejileri, dört başlık altında toplamıştır. Bunlar: 1) Dikkati Sürdürmeyi Sağlayan Duyuşsal Stratejiler: Öğrenme sırasındaki istenmeyen bölünmeleri en aza indirerek, dikkatin sürekliliğini sağlayan güdüsel koşulları iyileştirmeye hizmet ederler, 2) Uygunluğu Artırmaya Yardım Eden Stratejiler: Bu stratejiler, öğrencinin yeni öğrendiği bilgiyi kendisi için uygun hale getirmesine yardım eder, 3) Güveni Artırmayı Sağlayan Duyuşsal Stratejiler: Öğrencinin kaygısını azaltarak güdülenme düzeyini artırmaya yardım eder, 4) Doyumu Artırmayı Sağlayan Duyuşsal Stratejiler: Öğrencilerin öğrenmeye başlarken sahip oldukları beklentilerini görmelerine ve doyumuna ulaşmalarına hizmet eden stratejilerdir.

Öğrencinin etkili öğrenmesi için kendini çalıştığı konuya vermesi, çalışmasını gereksiz bölünmeden alıkoyması, kısacası dikkat toplama işini sağlaması gereklidir (Özer,1998:159). Öğrenciler öğrenmede başarılı olmak için kendi dikkatlerini dağıtan durumları ortadan kaldırmaya yönelik bir çaba içerisinde olmaya gerek duyarlar (Senemoğlu,2002:575; Subaşı,2000:4).Öğrencilerin öğrenme yeterliğini etkileyen değişkenlerden bir diğeri olan kaygı aşırı düzeyde olduğu zaman öğrenmeyi olumsuz yönde etkiler fakat çok düşük seviyedeki kaygı da öğrenmeyi zorlaştırmaktadır (Selçuk,1996:96).Yapılan birçok çalışmanın ışığında, değişik rahatlatma teknikleri, öğrenciye yönelik olumlu konuşma yapma, öğrencinin başarabileceği türden test alma gibi yaklaşımlar, onun öğrenmeye ilişkin korku ve kaygısını azaltabilir (Senemoğlu, 2002:576). Ayrıca, öğrenciler güdülenme düzeylerini artırmak için pekiştirme stratejilerini de etkili olarak kullanabilirler. Örneğin, öğrenci kütüphanede ödevi için üç saat bir çalışma yaptığında, kendisine sinemaya gitme ya da arkadaşları ile birlikte eğlenme arası verebilir. (Özer,1998:159; Senemoğlu,2002:577).

İlgili alanyazın incelendiğinde, öğrencilerin öğrenme stratejilerini kullanma düzeylerinin tespit edildiği, öğrenme stratejileri doğrultusunda yapılan eğitimin akademik başarıya,erişmeye,akademik benlik kavramına,hatırda tutma düzeyine,derse yönelik tutumlarına etkisinin araştırıldığı,öğrencilerin kullandıkları öğrenme stratejileri ile öğrenme stilleri arasındaki ilişkinin incelendiği,öğrencilerin öğrenme stratejileri seçimini etkileyen etkenlerin incelendiği,öğrenme stratejilerinin cinsiyet, öğretim kademesi, branş gibi değişkenlere göre farklılaşıp farklılaşmadığının incelendiği ve öğrencilerin öğrenme stratejilerini belirlemeye yönelik envanter ve envanterler adaptasyon çalışmalarının aktarıldığı araştırmalara rastlanmaktadır (Akkoyunlu,2004; Arslan,1996; Arslan,2000; Arslan&Senemoğlu,1998; Atan,2003; Braten&Olaussen,1998; Büyüköztürk&diğerleri,2004; Chularut&DeBacker,2004; Çiftçi,1998; Erden&Demirel,1991; Gorgen,1997; Gülen,2004;

Gümüş,1997;Güngör,2005;Gürsoy,2002;Hamurcu,2002;Karakoç,2003;Kaya,1995; Kılıç,2004;Köymen,1994;Maskan&Güler,2004;Namlu,2004;Oğuz,1999;Özdemir,2004;Özer,2002;Öztürk,1995;Sankaran,2001;Sizoo,Malhotra&Bearson,2003;Sucuoğlu,2006;Sünbül,1998;Sünbül&Sarı,2005;Talü,1997;Tay,2002;Ülger,2003;Weinstein&diğerleri,1979;Yıldız,

2003;Yorulmaz,2001;Yüksel&Koşar,2001).İlgili alanyazında, farklı fakültelerde öğrenim gören öğrencilerin genel öğrenme stratejilerini kullanma düzeylerini incelemeye yönelik sınırlı sayıda çalışma, mevcut çalışmanın gerekliliğini ortaya koymaktadır.

1.1- Problem

Farklı fakültelerde öğrenim gören öğrencilerin genel öğrenme stratejilerini kullanma düzeyleri nedir?

1.2- Alt Problemler

Araştırmada, problem cümlesinde belirtilen sorunun netleştirilmesi ve aydınlatılması amacı ile aşağıdaki soruların cevapları araştırılmıştır:

1) Farklı fakültelerde öğrenim gören öğrencilerin genel öğrenme stratejilerini kullanma düzeyleri nedir?

2) Farklı fakültelerde öğrenim gören öğrencilerin genel öğrenme stratejilerinin kullanma düzeyleri onların,

a. cinsiyetlerine,

b. öğrenim gördükleri fakültele göre farklılık göstermekte midir?

1.3- Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, Fen-Edebiyat Fakültesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi ve Eğitim Fakültesi'nde öğrenim gören öğrencilerinin kullandıkları genel öğrenme stratejilerine dayalı olarak öğretmen ve program geliştirmecilere, öğrencilerin kullandıkları öğrenme stratejileri ile ilgili bilgi vererek eğitim durumlarının düzenlenmesinde katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

1.4- Araştırmanın Önemi

Öğrenmenin bireyden bireye değiştiği; diğer bir ifadeyle, her bireyin kendine özgü öğrenme yolları olduğu yapılan araştırmalar tarafından ortaya konulmuştur. Öğrencilerin hem örgün eğitimde hem de örgün eğitimden sonraki yaşamlarında kendilerini geliştirebilmeleri ve içinde bulunduğumuz bilgi çağındaki gelişmelere ayak uydurabilmeleri için nasıl öğrendiklerinin bilincinde olmaları ve kendi öğrenmelerini izleme becerilerine sahip olmaları gerekmektedir. İlköğretimden itibaren örgün eğitimin her aşamasında, öğrencilere sınıf ortamında veya kendi kendilerine ders çalışırken kullanabilecekleri öğrenme stratejileri öğretilmelidir. Yapılan bu araştırmanın, üniversitelerde görev yapmakta olan akademik personelin, öğrencilerinin kullandıkları öğrenme stratejileri doğrultusunda daha etkili öğretim sağlamalarına; öğrencilerin ise öğrenmeyi öğrenme konusunda yeterli ve bilinçli duruma gelmelerini sağlayacağı umulmaktadır.

1.5- Sayıtlar

1) Toplanan veriler gerçeği yansıtmaktadır.

2) Kapsam geçerliği için uzman kanıtları yeterlidir.

1.6- Sınırlıklar

1) Bu araştırma, 2005-2006 Öğretim Yılı'nda Abant İzzet Baysal Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi ve Eğitim Fakültesi'nde öğrenim gören I. sınıf öğrencileri ile sınırlıdır.

2) Bu araştırma Bilgi İşleme Modeli'nde öngörülen okuduğunu anlama sürecinin geliştirilmesinde kullanılan öğrenme stratejileri ile sınırlıdır.

1.7- Tanımlar

Öğrenme Stratejileri: Öğrencilerin kendi öğrenmelerini gerçekleştirebilmek için kullandıkları işlemler.

2. YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, araştırma evreni ve örnekleme, araştırmada kullanılan veri toplama araçları ile araçların uygulanması ve elde edilen verilerin analizinde kullanılan istatistiksel yöntem ve teknikler açıklanmıştır.

2.1-Araştırmanın Modeli

Bu araştırmada, tekil tarama modelinden (Karasar,2004:79,81) faydalanılmıştır.

2.2- Evren & Örneklem

Araştırmanın evrenini, 2005–2006 Öğretim Yılı'nda Abant İzzet Baysal Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi ve Eğitim Fakültesi'nde öğrenim gören 1. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırma evreninin büyüklüğü ve verilerin toplanma gücünü nedeniyle örneklem tayinine gidilmiştir. Örneklem belirlenmesinde uygulama kolaylığının sağlanması için oranlı küme örnekleme yaklaşımı (Karasar,2004:115) kullanılmış ve her bir bölümdeki öğrenci sayısının %10'unun araştırma örnekleme alınmasının yeterli olacağı düşünülmüştür. Buna göre, örnekleme öğrenci sayıları Fen-Edebiyat Fakültesi'nde 52, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi'nde 67 ve Eğitim Fakültesi'nde 139'tür. Sonuç olarak, üç fakülte'deki toplam 258 öğrenci araştırmanın örnekleme olarak belirlenmiştir. Araştırma kapsamındaki öğrencilerin % 56,2'sinin (n=145) kız, %43,8'inin (n=113) erkek olduğu belirlenmiştir. Ayrıca, araştırma kapsamındaki öğrencilerin %19,0'unun (n=49) haftada ortalama 1-3 saat , %23,3'ünün (n=60) haftada ortalama 4-6 saat, %22,5'inin (n=58) haftada ortalama 7- 10 saat, %18,2'sinin (n=47) haftada ortalama 11-15 saat, % 8,1'inin (n=21) haftada ortalama 16-20 saat, % 6,6'sının (n=17) haftada ortalama 21-25 saat, % 1,6'sının (n=4) haftada ortalama 26-30 saat ve % 0,8'inin (n=2) haftada ortalama 30 saatten fazla ders çalıştığı belirlenmiştir.

2.3 Veri Toplama Araçları

Araştırma için gerekli olan veriler, "Kişisel Bilgiler Anketi" ve Öztürk (1995) tarafından geliştirilmiş olan "Genel Öğrenme Stratejileri Değerlendirme Ölçeği" ile toplanmıştır. Kişisel Bilgiler Anketi'nde, öğrencilerin öğrenim gördükleri bölümleri belirlemeye yönelik bir madde, cinsiyete ilişkin bir madde, haftada ortalama kaç saat çalıştıklarını belirlemeye yönelik bir madde olmak üzere toplam 3 madde bulunmaktadır.

"Genel Öğrenme Stratejileri Değerlendirme Ölçeği" ise Dikkat Stratejisi, Tekrar Stratejisi, Anlamlandırma Stratejisi, Zihne Yerleştirme Stratejisi, Hatırlama Stratejisi, Bilişi Yönetme Stratejisi ve Duyuşsal Stratejiler olmak üzere 7 alt strateji ve toplam 63 davranış maddesinden oluşmaktadır. Ölçeğin güvenirlik katsayıları; Dikkat Stratejisi .64, Tekrar Stratejisi .71, Anlamlandırma Stratejisi .74, Zihne Yerleştirme Stratejisi .61, Hatırlama Stratejisi .71, Bilişi Yönetme Stratejisi .79, Duyuşsal Stratejiler .64 olarak hesaplanmıştır. Her bir davranışın öğrenci tarafından kullanım sıklığını saptamak amacıyla beşli sınıflama ölçeği (Hiç, Çok Az, Ara Sıra, Sıklıkla, Her Zaman) benimsenmiştir.

2.4 Verilerin Analizi

Araştırma kapsamındaki öğrencilerin kullandıkları genel öğrenme stratejileri ile ilgili verilerin analizinde ölçek bir bütün olarak ele alınmamış, her bir strateji boyutunun toplam puanları elde edilmiştir. Duyuşsal Strateji alt boyutunda yer alan 2., 3., 4., 6., 7., 8., 9. ve 11. olumsuz sorular ters yönde puanlanmıştır. Elde edilen toplam puanlar, madde/taktik sayılarına bölünerek öğrencilerin o boyuttaki düzeyleri elde edilmiştir. Buna göre öğrencilerin genel öğrenme stratejilerini kullanma düzeyleri; "1,00 – 1,79: Hiç", "1,80 – 2,59: Çok az", "2,60 – 3,39: Ara sıra", "3,40 – 4,19: Sıklıkla", "4,20 – 5,00: Her zaman" aralığına göre puanlanmıştır.

Araştırma kapsamındaki öğrencilerin genel öğrenme stratejileri kullanma düzeylerinin, cinsiyete ve öğrenim gördükleri fakülte'lere göre farklılık gösterip göstermediğine ilişkin verilen çözümlenmesinde ortalama, Mann Whitney-U Testi ve Kruskal Wallis Testi kullanılmıştır.

3. BULGULAR

Bu bölümde, ölçme araçlarının uygulanmasıyla elde edilen veriler, özelliklerine uygun istatistiksel tekniklerle analiz edilmiştir. Yapılan analizler sonucu elde edilen bulgular, alt problemler göz önüne alınarak açıklanmış ve yorumlanmıştır.

3.1- Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın birinci alt problemi, "Farklı fakültelerde öğrenim gören öğrencilerin genel öğrenme stratejilerini kullanma düzeyleri nedir?" idi. Araştırmada elde edilen bulgular Tablo 3.1'de açıklanmıştır.

Tablo 3.1: Farklı Fakültelerde Öğrenim Gören Öğrencilerin Genel Öğrenme Stratejilerini Kullanma Düzeylerine İlişkin Bulgular

Genel Öğrenme Stratejileri	$\bar{x}$	S	Min.	Max.
Dikkat Stratejisi	3,79	0,56	1,33	5,00
Bilişi Yönetme Stratejisi	3,77	0,69	1,17	5,00
Anlamlandırma Stratejisi	3,68	0,53	1,84	5,00
Zihne Yerleştirme Stratejisi	3,63	0,53	2,00	5,00
Hatırlama Stratejisi	3,62	0,53	1,67	5,00
Duyuşsal Stratejiler	3,39	0,59	1,27	5,00
Tekrar Stratejisi	3,23	0,59	1,78	4,78

Farklı fakültelerde öğrenim gören öğrencilerin Genel Öğrenme Stratejilerini kullanma düzeylerine ilişkin bulgular Tablo 3.1'de verilmiştir. Analiz sonuçları, farklı fakültelerde öğrenim gören öğrencilerin Dikkat Stratejisini, Bilişi Yönetme Stratejisini, Anlamlandırma Stratejisini, Zihne Yerleştirme Stratejisini ve Hatırlama Stratejisi'ni "sıklıkla", Duyuşsal Stratejileri ve Tekrar Stratejisi'ni "ara sıra" kullandıklarını göstermektedir.

3.2 İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın ikinci alt problemi, "Farklı fakültelerde öğrenim gören öğrencilerin, genel öğrenme stratejilerini kullanma düzeyleri onların,

a. cinsiyetlerine

b. öğrenim gördükleri fakültelere göre değişiklik göstermekte midir?" idi. Araştırmada elde edilen bulgular Tablo 3.2 ve 3.3'te açıklanmıştır.

Tablo 3.2: Farklı Fakültelerde Öğrenim Gören Öğrencilerin Genel Öğrenme Stratejilerini Kullanma Düzeyleri ve Cinsiyet Arasındaki İlişkiye Ait Mann Whitney U-Testi Bulguları

Genel Öğr. Strate.	Grup	N	Sıra Ortalaması	U	p
Dikkat Stratejisi	Kız	145	130,53	8043,000	,777
	Erkek	113	128,18		
Tekrar Stratejisi	Kız	145	142,08	6368,000	,001*
	Erkek	113	113,35		
Anlamlandırma Stratejisi	Kız	145	139,65	6720,500	,004*
	Erkek	113	116,47		
Zihne Yerleştirme Stratejisi	Kız	145	136,59	7164,000	,042*
	Erkek	113	120,40		
Hatırlama Stratejisi	Kız	145	141,83	6404,000	,000*
	Erkek	113	113,67		
Bilişi Yönetme Stratejisi	Kız	145	131,70	7873,000	,558
	Erkek	113	126,67		
Duyuşsal Stratejiler	Kız	145	124,89	7524,000	,193
	Erkek	113	135,42		

*p<0,05

Farklı fakültelerde öğrenim gören öğrencilerin Genel Öğrenme Stratejileri Değerlendirme Ölçeği'nden aldıkları puanların Mann-Whitney-U Testi bulguları Tablo 3.2'de verilmiştir. Elde edilen bulgulara göre; sıra ortalamaları dikkate alındığında, farklı fakültelerde öğrenim gören öğrencilerin kullandıkları öğrenme stratejileri ile cinsiyetleri arasında Dikkat Stratejisi, Bilişi Yönetme Stratejisi ve Duyuşsal Stratejiler boyutlarında manidar bir fark saptanmazken; öğrencilerin cinsiyetleri ve kullandıkları Tekrar Stratejisi, Anlamlandırma Stratejisi, Zihne Yerleştirme Stratejisi ve Hatırlama Stratejisi boyutlarında kız öğrencilerin lehine istatistiksel olarak manidar bir fark olduğu belirlenmiştir. Bu bulgular, kız öğrencilerin Tekrar Stratejisi, Anlamlandırma Stratejisi, Zihne Yerleştirme Stratejisi ve Hatırlama Stratejisini erkek öğrencilerden daha çok kullandıklarını göstermektedir.

Tablo 3.3: Farklı Fakültelerde Öğrenim Gören Öğrencilerin Kullandıkları Genel Öğrenme Stratejileri ile Fakülte Arasındaki İlişkiye Ait Kruskal Wallis Testi Bulguları

Genel Öğr. Stratejileri	Fakülteler	n	Sıra Ortalaması	sd	χ^2	p	Anlamlı Fark
Dikkat Stratejisi	İktisat Fak.	52	129,37	2	2,311	.315	---
	Fen-Edebiyat Fak.	67	119,42	2			
	Eğitim Fak.	139	134,41	2			
Tekrar Stratejisi	İktisat Fak.	52	143,82	2	3,122	.210	---
	Fen-Edebiyat Fak.	67	124,28	2			
	Eğitim Fak.	139	126,66	2			
Anlamlan. Stratejisi	İktisat Fak.	52	120,55	2	4,142	.126	---
	Fen-Edebiyat Fak.	67	121,01	2			
	Eğitim Fak.	139	136,94	2			
Zihne Yerleştir. Stratejisi	İktisat Fak.	52	130,87	2	4,640	.098	---
	Fen-Edebiyat Fak.	67	115,45	2			
	Eğitim Fak.	139	135,76	2			
Hatırlama Stratejisi	İktisat Fak.	52	122,13	2	5,554	.062	---
	Fen-Edebiyat Fak.	67	118,03	2			
	Eğitim Fak.	139	137,78	2			
Bilişi Yönetme Stratejisi	İktisat Fak.	52	128,51	2	3,312	.191	---
	Fen-Edebiyat Fak.	67	117,27	2			
	Eğitim Fak.	139	135,77	2			
Duyuşsal Stratejiler	İktisat Fak.	52	112,58	2	4,496	.106	---
	Fen-Edebiyat Fak.	67	133,60	2			
	Eğitim Fak.	139	133,85	2			

p=0.05

Farklı fakültelerde öğrenim gören öğrencilerin Genel Öğrenme Stratejileri Değerlendirme Ölçeği'nden aldıkları puanların Kruskal Wallis Testi bulguları Tablo 3.3'te verilmiştir. Analiz sonuçları, araştırma kapsamındaki öğrencilerin, genel öğrenme stratejilerini kullanma düzeyleri ve öğrenim gördükleri fakülteler arasında istatistiksel olarak manidar bir ilişki olmadığını (p=0.05) göstermektedir. Bu bulgular, farklı fakültelerde öğrenim gören öğrencilerin genel öğrenme stratejilerini aynı düzeyde kullanıyor olduklarını göstermektedir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Farklı fakültelerde öğrenim gören öğrencilerin genel öğrenme stratejilerini kullanma düzeylerini inceleyen mevcut çalışmanın bu bölümünde, araştırmanın bulgularına dayalı olarak ulaşılan sonuçlar ve yorumlara yer verilmiştir.

1) Araştırmada elde edilen bulgulara göre; araştırma kapsamındaki öğrencilerin, Dikkat Stratejisi, Bilişi Yönetme Stratejisi, Anlamlandırma Stratejisi, Zihne Yerleştirme Stratejisi ve Hatırlama Stratejisi'ni "sıklıkla", Tekrar Stratejisi ve Duyuşsal Stratejileri "ara sıra" kullandıkları belirlenmiştir.

Öztürk (1995) tarafından yapılan genel öğrenme stratejilerinin öğrenciler tarafından kullanılma durumlarının incelendiği araştırmada elde edilen sonuçlara göre, öğrencilerin en fazla bilişi yönetme stratejisini, en az tekrar stratejisini kullandıkları belirlenmiştir. Bu sonuç, mevcut araştırmanın öğrencilerin bilişi yönetme stratejilerini "sık"; tekrar stratejilerini ise "çok az" kullandıkları bulgusunu desteklemektedir.

Weinstein ve diğerleri (1997) tarafından yapılan araştırmada, anlamlandırma stratejisinin farklı eğitim basamaklarında sıklıkla kullanıldığı; tekrar stratejisinin ise yüksek lisans ve lise öğrencileri tarafından daha az kullanıldığı belirlenmiştir. Bu bulgular, mevcut araştırmanın öğrencilerin anlamlandırma stratejisinin "sık" ve tekrar stratejisinin "ara sıra" kullandıkları bulgusunu desteklemektedir.

Çiftçi (1998) tarafından yapılan , öğrencilerin kullandıkları öğrenme stratejilerinin Matematik dersindeki akademik başarıları üzerindeki etkisinin incelendiği araştırma bulgularına göre, öğrencilerin matematik dersini çalışırken, yürütücü biliş stratejisinin göstergesi olan davranışları her zaman ve genellikle gösterdiği saptanmıştır. Bu bulgular, mevcut araştırmanın öğrencilerin bilişi yönetme stratejilerini "sık" kullandıkları bulgusunu desteklemektedir.

Somuncuoğlu (1996) tarafından, öğrencilerin belirli bir derste öğrenme stratejilerini kullanmalarını etkileyen etkenler ve akademik başarı arasındaki ilişkinin incelendiği araştırmanın bulgularına göre, öğrencilerin anlamlı bilişsel stratejileri diğer öğrenme stratejilerinden daha sık kullandıkları belirlenmiştir. Bu sonuç, mevcut araştırmanın, öğrencilerin bilişi yönetme stratejilerini "sık" kullandıkları bulgusunu desteklemektedir.

Güven (2004) tarafından, öğrenme stilleri ile öğrenme stratejileri arasındaki ilişkinin incelendiği araştırma bulgularına göre, öğrencilerinin anlamlandırma stratejilerini ve anlamayı izleme stratejilerini yoğun olarak kullandıkları; duyuşsal stratejileri, tekrar/yineleme stratejilerini daha az kullandıkları belirlenmiştir. Bu sonuçlar, mevcut araştırmanın, öğrencilerin anlamlandırma ve bilişi yönetme stratejilerini "sık", duyuşsal ve tekrar stratejileri "ara sıra" kullandıkları bulgusunu desteklemektedir. Araştırma kapsamındaki öğrencilerin, Dikkat Stratejisini, Bilişi Yönetme Stratejisini, Anlamlandırma Stratejisini, Zihne Yerleştirme Stratejisini ve Hatırlama Stratejisini "sıklıkla" kullanmaları, bu öğrencilerin kendi öğrenmelerini düzenleyebilecek yeterlikte olmalarından kaynaklanıyor olabilir. Duyuşsal Stratejileri "ara sıra" kullanmaları ise, öğrencilerin öğrenmelerinde, dikkati çalışılan konuya toplama eksikliği, güdü eksikliği, derse karşı olumsuz tutum gibi içsel ve dışsal koşulların öğrenmelerini olumsuz yönde etkiliyor olduğunun ve kaygı düzeylerinin de yüksek olduğunun bir göstergesidir. Bu bulguya dayanarak; öğrencilere, içsel ve dışsal duyuşsal etkenlerin düzenlenmesi konusunda uzman desteğinin verilmesinin gerekliliği ortaya çıkmıştır. Araştırma kapsamındaki öğrencilerin, konuyu sesli olarak tekrarlama, önemli kısımları zihinde tekrarlama, yazılı metnin tümünü veya önemli cümlelerini aynen yazma veya not alma, önemli kısımların altını çizme ve metni aynen ezberleme gibi taktikleri içeren (Eggen ve Kauchak,1994:326; Özer,1998:155; Senemoğlu,2002:562-564) ve ders çalışmaya daha fazla zaman gerektirdiği düşünülen Tekrar Stratejilerini ise "ara sıra" kullanmaları, öğrencilerin

%19,0'unun (n=49) haftada ortalama 1-3 saat, %23,3'ünün (n=60) haftada ortalama 4-6 saat, %22,5'inin (n=58) haftada ortalama 7-10 saat ders çalıştığı göz önüne alındığında, öğrencilerin çoğunluğunun (%64.8) haftalık çalışma sürelerinin, bu taktiklerin kullanımı için yetersiz olmasından kaynaklanıyor olabilir.

2) Araştırmada elde edilen bulgulara göre; araştırma kapsamındaki öğrencilerin kullandıkları genel öğrenme stratejileri ile cinsiyetleri arasında Dikkat Stratejisi, Bilişi Yönetme Stratejisi ve Duyuşsal Stratejiler boyutlarında manidar bir ilişki saptanmazken; öğrencilerin cinsiyetleri ve kullandıkları Tekrar Stratejisi, Anlamlandırma Stratejisi, Zihne Yerleştirme Stratejisi ve Hatırlama Stratejisi boyutlarında kız öğrencilerin lehine manidar bir ilişki olduğu belirlenmiştir.

Güven (2004) tarafından yapılan araştırmada, öğrenme stilleri ile öğrenme stratejileri arasındaki ilişkinin incelendiği araştırma bulgularına göre, kız öğrencilerin tekrar ve anlamlandırma stratejilerini erkek öğrencilerden daha yoğun kullandıkları belirlenmiştir. Bu sonuçlar, mevcut araştırmanın, öğrencilerin tekrar ve anlamlandırma stratejilerini kullanma düzeylerinde kız öğrencilerin lehine manidar bir fark olduğu bulgusunu desteklemektedir.

Yılmaz (1997) tarafından, öğrencilerin yabancı dil öğrenme stratejileri ve yeterlik düzeyleri ve cinsiyetin strateji kullanımına etkisinin incelendiği araştırma bulgularına göre, cinsiyet ve öğrenme stratejisi kullanımı arasındaki farkın anlamlı olmadığı belirlenmiştir. Bu sonuç, mevcut araştırmanın, öğrencilerin cinsiyetleri ve dikkat stratejisi, bilişi yönetme stratejisi ve duyuşsal stratejileri kullanma düzeylerinde manidar bir fark olmadığı bulgusunu desteklemektedir.

Başlık, alt başlık, şekil ve grafikleri gözden geçirme, soruları inceleme yoluyla önemli kısımları ayırt etme, işaret koyma, soru oluşturma ve metin kenarına not alma gibi taktikleri içeren Dikkat Stratejisi; sorular sorma, planlama, uygulama, izleme ve kontrol etme, yenileme, kendi kendini test etme davranışlarını içeren Bilişi Yönetme Stratejisi ve dikkati çalışılan konuya toplama, derse karşı tutum gibi içsel ve dışsal etmenleri kontrol altına almayı içeren Duyuşsal Stratejilerin kullanımı ve cinsiyet arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamış olması, araştırma kapsamındaki hem kız hem öğrencilerin bu strateji ve stratejilerin içerdiği taktiklerin eşit düzeyde kullanıldığı bir göstergesi olarak düşünülebilir. Diğer taraftan; tekrar stratejisi, anlamlandırma stratejisi, zihne yerleştirme ve hatırlama stratejilerini kız öğrencilerin erkek öğrencilerden daha fazla kullandığı ortaya çıkmıştır. Araştırma kapsamındaki kız öğrencilerin, konuyu sesli olarak tekrarlama, önemli kısımları zihinde tekrarlama, yazılı metnin tümünü veya önemli cümlelerini aynen yazma veya not alma ve altını çizme gibi taktikleri içeren tekrar stratejisini, materyali çağrıştıracak imgeler biçimlendirme, materyalin ana fikrini ve ana hatlarını ortaya koyma, özetler çıkarma, metni yorumlayarak kendi cümleleriyle not alma, sorular oluşturma veya mevcut sorulara cevap verme, hatırlatıcılar kullanma ve benzetim yaratma gibi taktikler içeren anlamlandırma stratejisini, bilgiyi şematize etme, anlamsız bilgi parçacıkları ve ezberleme yoluyla bilgiyi zihne yerleştirme gibi taktikleri içeren zihne yerleştirme stratejisini ve örgütleme, genişletme, etkinlik, bilginin ilk öğrenildiği çevreyi ve kapsamı zihinsel olarak yeniden oluşturma, alfabe'deki harfleri sırayla tarama ve olayı ya da durumu zihinsel olarak yeniden yapılandırma gibi taktikleri içeren hatırlama stratejisini erkek öğrencilerden daha fazla kullandıkları ortaya çıkmıştır.

3) Araştırmada elde edilen bulgulara göre; araştırma kapsamındaki öğrencilerin genel öğrenme stratejilerini kullanma düzeyleri ve öğrenim gördükleri fakülteler arasında manidar bir fark bulunmadığı belirlenmiştir.

Kaya (1995) tarafından, öğrencilerin öğrenme stratejileri ile akademik başarıları ve öğrenme stratejileri seçimini etkileyen etmenlerin incelendiği araştırmanın bulgularına göre,

öğrenme stratejileri tercihleri, toplam strateji kullanımı ve öğrencilerin bağlı oldukları fakülteler arasında manidar bir fark bulunmadığı belirtilmiştir. Elde edilen bu sonuç, mevcut araştırmanın, öğrencilerin genel öğrenme stratejilerini kullanma düzeyleri ve öğrenim gördükleri fakülteler arasında manidar bir fark belirlenmediği bulgusunu desteklemektedir.

İlgili alan yazınında da gözlemlendiği gibi öğrencilerin öğrenme stratejileri ve öğrenim gördükleri bölümler ve alanlar arasında anlamlı bir fark bulunmamış olması mevcut araştırmanın bulgularını destekler niteliktedir. Bu bulgulardan da anlaşılacağı gibi, farklı fakültelerde öğrenim görmekte olan öğrencilerin, öğrenme stratejilerinin kullanmaları benzer düzeydedir. Sonuç olarak, araştırma kapsamındaki öğrencilerin genel öğrenme stratejilerini kullanma düzeyleri ve öğrenim gördükleri fakülteler arasında istatistiksel olarak manidar bir fark bulunmaması, farklı fakültelerde öğrenim gören öğrencilerin, öğrenim gördükleri alanların gereksinimlerine göre genel öğrenme stratejilerinin kapsadığı taktikleri, ihtiyaçları doğrultusunda çeşitlendirerek ve değiştirerek kullanmalarından kaynaklanıyor olabilir. Babadoğan (1994;1057,1063)'ın da belirttiğine göre, farklı öğrenme durumları farklı öğrenme stratejilerinin uygulanmasını gerektirdiğinden dolayı öğrenme stratejileri çeşitlendirilebilir, gerektiğinde değiştirilebilir.

ÖNERİLER

Farklı fakültelerde öğrenim gören öğrencilerin genel öğrenme stratejilerini kullanma düzeylerini belirleyen bu çalışmanın ışığında, araştırmaya ve uygulamaya yönelik olmak üzere aşağıdaki önerilerin sunulması uygun görülmüştür:

4.1 Araştırmaya Yönelik Öneriler:

1) Bu çalışma Abant İzzet Baysal Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi ve Eğitim Fakültesi'nde öğrenim gören 1. sınıf öğrencileriyle yürütülmüştür. Çalışmanın bulguları genellenirken, örneklemin bu özelliği dikkate alınmalı ve bu gruba göre genelleme yapılmalıdır.

2) Bu çalışmada, sadece üniversite Abant İzzet Baysal Üniversitesi'nde öğrenim gören 1. sınıf öğrencileri örnekleme dahil edilmiştir. Üniversite öğrencileri üzerinde çalışmalar yürütmek isteyen araştırmacılar, farklı sınıflardaki öğrencileri de araştırmaya dahil edebilir ve bunun sonucunda sınıflar arası farklılıkların olup olmadığını test edebilirler.

4.2 Uygulamaya Yönelik Öneriler:

1) Üniversite öğrencileri, öğrenme stratejilerinin kendi öğrenmeleri sırasında nasıl kullanacaklarına dair bilgilendirilmeli ve onlara uygulamaya dönük olarak bu beceriler kazandırılmalıdır.

2) Akademisyenlerin hizmetiçi eğitim yoluyla öğrenme stratejileri konusunda bilinçlendirilmeleri sağlanmalıdır.

KAYNAKÇA

Açıkgöz, Ün. Kamile. (2003). *Etkili Öğrenme ve Öğretme*. İzmir: Eğitim Dünyası Yayınları.

Akkoyunlu, Ali .(2004).“Ortaöğretim 10. Sınıf Öğrencilerinin Seçtikleri Alanlara Göre, Öğrenme ve Ders Çalışma Stratejileri, Matematik Dersine Yönelik Tutumları ve Akademik Başarıları Üzerine Bir Araştırma”. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, *Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü*.

Arslan, Mehmet.(1996). “Altı Çizili Materyalle Çalışma ve Tam Öğrenme Yönteminin Öğrenme Düzeyine, Hatırlama ve Akademik Benlik Kavramına Etkisi”. Yayımlanmamış Doktora Tezi, *Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*.

- Arslan, Mehmet.(2000). "Not Alma ve Kavram Haritaları (Bilgi Haritaları) Oluşturma Stratejileri ile Öğretimin, Öğrenme ve Hatırlama Düzeyine Etkisi" Yayınlanmamış Araştırma, Kayseri.
- Arslan, Mehmet ve Senemoğlu, Nuray.(1998)."Altı Çizili Materyalle Çalışma ve Tam Öğrenme Yönteminin Öğrenme Düzeyine, Hatırlamaya ve Akademik Benlik Kavramına Etkisi," *Eğitim ve Bilim*. cilt:22, sayı 108, ss.22-29.
- Atan, Nurhayat.(2003). "İkinci Yabancı Dilde Öğrenme Stratejilerinin Kalıcılığa Etkisi". Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi. *Sosyal Bilimler Enstitüsü*.
- Babadoğan, Cem.(1994)."Öğrenme Stilleri ve Stratejileri Arasındaki İlişki". 1. Eğitim Bilimleri Kongresi. (Kuram – Uygulama – Araştırma). cilt:3, ss. 1056 – 1065,ÇÜ. Eğitim Fakültesi. Adana,Türkiye.
- Braten,Ivar ve Olaussen,Bodil S.(1998). "The Learning and Study Strategies of Norwegian First-Year College Students".*Learning and Individual Differences*. Vol:10,No:4,pp.309-327.
- Büyüköztürk, Şener ve diğerleri.(2004). "Güdülenme ve Öğrenme Stratejileri Ölçeğinin Türkçe Formunun Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması". *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*. Cilt:4,sayı:2,207-239.
- Chularut, Pasana ve DeBacker, Teresa K.(2004). "The Influence of Concept Mapping on Achievement, Self- Regulation and Self- Efficacy in Students of English as a Second Language," *Contemporary Educational Psychology*. Sayı 29pp.248-263.
- Çiftçi, Özlem.(1998)."Lise 1.Sınıf Öğrencilerinin Kullandıkları Öğrenme Stratejilerinin Matematik Dersindeki Akademik Başarıları Üzerindeki Etkisi". Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Demirel, Özcan.(2003).*Öğrenme Sanatı –Öğretimde Planlama ve Değerlendirme*.Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Derry J.,Sharon.(1992).*Öğrenme Stratejilerinin İşe Koşulması*. (çev: Cem Babadoğan). Eğitim Dergisi MEB Yayınları, ss:145 – 157.
- Eggen,Paul ve Kauchak,Don. (1994).*Educational Psychology*. USA: Macmillan College Publishing Company.
- Erden, Münire ve Akman, Yasemin.(1996).*Eğitim Psikolojisi (Gelişim-Öğrenme-Öğretme)*.Ankara:Arkadaş Yayınevi.
- Erden, Münire ve Demirel, Melek.(1991)."İlkokul Beşinci Sınıf Öğrencilerinin Kullandıkları Öğrenme Stratejilerinin Etkililiği", 1. Eğitim Kongresi. İzmir. 25-27 Kasım 1991,İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi. 1. Eğitim Kongresi Bildirileri. İzmir: Buca Eğitim Fakültesi Yayını, 254-261.
- Ertürk, Selahattin.(1998).*Eğitimde Program Geliştirme*. Ankara: Meteksan Matbaacılık.
- Gagne, Robert. M. ve Driscoll, M. C. (1998).*Essentials of Learning for Instruction*, 2nd. Edition New Jersey: Prentice Hall, Inc..
- Görgen, İzzet.(1997)."Özetleme ve Bilgi Haritası Oluşturma Öğretiminin Bilgilendirici Bir Metni Öğrenme ve Hatırlama Düzeyine Etkisi". *Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, 1997.
- Gülen, İsmail.(2004). "Bilişsel Farkındalık Stratejilerinin Türkçe Dersine İlişkin Tutum, Okuduğunu Anlama ve Kalıcılığa Etkisi," XIII. Eğitim Bilimleri Kurultayı, 6-9 Temmuz 2004, İnönü Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Malatya.
- Gümüş, Nazım.(1997). " Öğrenmeyi Öğretmenin Öğrenci Erişisi, Kalıcılığı ve Akademik Benliğine Etkisi".*Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*.
- Güngör, Arzu.(2005). "Altıncı, Yedinci ve Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Okuduğunu

Anlama Stratejilerini Kullanma Düzeyi", Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, sayı: 28, ss. 101-108.

Gürsoy, Nihal.(2002). "Sakarya Anadolu Lisesi 10. Sınıf Öğrencilerine Verilen Anlamlandırma Stratejileri Eğitiminin, Öğrencilerin Biyoloji Dersinin "İnsanda Boşaltım Sistemi" Konusunu Öğrenme Düzeyine Etkisi". Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, *Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü*.

Güven, Meral.(2004). "Öğrenme Stilleri İle Öğrenme Stratejileri Arasındaki İlişki".Yayımlanmış Doktora Tezi, *Anadolu Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü*, (Yayımlanma yılı ve yeri: 2004: Anadolu Üniversitesi Yayınları No: 1565, Eğitim Fakültesi Yayınları No:91. Eskişehir)

Hamurcu, Hülya.(2002). "Okulöncesi Öğretmen Adaylarının Kullandıkları Öğrenme Stratejileri," *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. sayı:23,ss.127-134.

Karakoç, Şerife.(2003). "Öğretme Stratejilerinin Öğrenme Stratejileri Kullanımına Etkisi". Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, *Ankara Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü*.

Karasar, Niyazi.(2004).*Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Yayınevi.

Kaya, Dilek.(1995). "The Relationship Between Language Learning Strategy Choice and Academic Success and Factors Related to Learning Strategy Choice of EFL Undergraduate Students in a Turkish University". Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, *Bilkent Üniversitesi Ekonomi ve Sosyal Bilimler Enstitüsü*.

Kılıç, Didem.(2004). "Biyoloji Eğitiminde Kavram Haritalarının Öğrenme Başarısına ve Kalıcılığına Etkisi". Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, *Hacettepe Üniversitesi. Fen Bilimleri Enstitüsü*.

Köymen, Ülkü.(1994). "Öğrenme ve Ders Çalışma Stratejileri Envanteri: Geçerlik ve Güvenirlilik Çalışması," *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*. cilt: 2, sayı 1,ss:19-28.

Maskan, Abdulkadir ve Güler, Gülsen.(2004). "Kavram Haritaları Yönteminin Fizik Öğretmen Adaylarının Elektrostatik Kavram Başarısına ve Elektrostatiğe Karşı Tutumuna Etkisi",*Çağdaş Eğitim*, Nisan, s:309,ss.34-40.

Namlu, Ayşen Gürcan.(2004). "Bilişötesi Öğrenme Stratejileri Ölçme Aracının Geliştirilmesi: Geçerlik ve Güvenirlilik Çalışması". *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. Cilt:4,Syar:2,ss.123-136.

Nisbet, John ve Shucksmith, Janet.(1986).*Learning Strategies*. London, Boston and Henley: Routledge and Kegan Paul.

O'Malley, J. Michael ve Chamot, Anna Uhl.(1990).*Learning Strategies in Second Language Acquisition*. USA: Cambridge University Press.

Oğuz, Aytunga.(1999). "Derste Not Almanın Öğrenme ve Hatırlama Düzeyine Etkisi". Yayımlanmamış Doktora

Tezi, *Hacettepe Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü*.

Oxford, L. Rebecca. (1990). *Language Learning Strategies - What Every Teacher Should Know*. New York: Newbury House Publishers.

Özdemir, Özlem.(2004). "Lise Öğrencilerinin Kullandıkları Öğrenme Stratejileri". Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*.

Özer, Bekir.(2002). "İlköğretim ve Ortaöğretim Okullarının Eğitim Programlarında Öğrenme Stratejileri", *Eğitim Bilimleri ve Uygulama*, cilt:1, sayı 1, ss.17-32.

----- (2001), "Bilgi İşleme Kuramı", *Gelişim ve Öğrenme*. Editör: Gürhan Can. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi, ss. 157-176.

----- (1998). "Öğrenmeyi Öğretme", *Eğitim Bilimlerinde Yenilikler*. Editör: Ayhan Hakan. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi İlköğretim Öğretmenliği Lisans

Tamamlama Programı, ss.146–164.

Öztürk,Bülent.(1995).“Genel Öğrenme Stratejilerinin Öğrenciler Tarafından Kullanılma Durumları”. Yayımlanmamış Doktora Tezi, *Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*.

Öztürk, Bülent ve Kısaç, İbrahim.(2004). “Bilgiyi İşleme Modeli,” (Edit: Binnur Yeşilyaprak) *Gelişim ve Öğrenme Psikolojisi*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Sankaran, S.R. (2001). Impact of learning strategies and motivation on performance: a study in Web-based Instruction. <http://www.findarticles.com/cO/mOFCG/3 - 28n9370574/p1/article.jhtml?term=learning> adresinden, 30.01.2006 tarihinde ulaşılmıştır.

Schmeck, Ronald R.(1998).“Individual Differences and Learning Strategies,” (Edit.: C.E. Weinstein, E.T. Goetz and P.E. Alexander) *Learning and Study Strategies*. New York: Academic Pres, Inc.,

Selçuk, Ziya.(1996). *Eğitim Psikolojisi*. Ankara: Pegem A Yayınları.

Senemoğlu, Nuray.(2002). *Gelişim, Öğrenme ve Öğretim Kuramdan Uygulamaya*.Ankara: Gazi Kitapevi.

Sizoo, Steve ve Malhotra, Naveen ve Bearson, Joe.(2003). “A gender-based comparison o the Learning Strategies of Adult Business Students”. *College Student Journal*. Vol:37,No:1,pp.103–110.

Snowman, Jack. “Learning Tactics and Strategies,” (1998). (Edit. : G.D. Phye and T. Andre) *Cognitive Classroom Learning: Understanding, Teaching and Problem Solving*. New York: Academic Pres, Inc.,

Somuncuoğlu,Yeşim.(1996).“The Use of Learning Strategies in Relation to Background Variables and Achievement Goal Orientations”.Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi,*Orta Doğu Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*.

Somuncuoğlu, Yeşim ve Yıldırım, Ali.(1998).Öğrenme Stratejileri: Teorik Boyutları, Araştırma Bulguları ve Uygulama için Ortaya Koyduğu Sonuçlar (Learning Strategies: Theory, Research and Implications for Practice). *Eğitim ve Bilim*. sayı 110, ss.31–39.

Subaşı, Güzin.(2000).“*Etkili Öğrenme: Öğrenme Stratejileri*”. Milli Eğitim. sayı:146, ss.1–4.

Sucuoğlu, Hale.(2006). “Biyoloji Dersinde Kullanılan Öğrenme Stratejileri Ölçeğinin Geliştirilmesi,” *Çağdaş Eğitim*. sayı. Ocak, cilt.327,ss.36-41.

Sünbül, Ali Murat.(1998).“Öğrenme Stratejilerini Öğrenci Erişi ve Tutumlarına Etkisi”.Yayımlanmamış Doktora Tezi, *Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*.

Sünbül, Ali Murat ve Sarı, Hakan.(2005).“An Analysis of High School Students' Learning Strategies and Styles in Turkey”. *Quality in Education in the Balkans*. (ed.Nikos P. Terzis), Greece, ss.535-563.

Taba, Hilda.(1962).*Curriculum Development Theory and Practice*. New York: Harcourt, Brace and World,Inc. USA.

Talu, Nilay.(1997).“Ankara Özel Tevfik Fikret Lisesi 10. Sınıf Öğrencilerinin Kullandıkları Öğrenme Stratejilerinin Akademik Başarıları Üzerindeki Etkisi”. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, *Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*.

Tay, Bayram.(2002). “İlköğretim 4. ve 5. Sınıf Öğrencilerinin Sosyal Bilgiler Dersinde Sınıf Ortamında Kullandıkları Öğrenme Stratejileri”. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, *Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*.

Türk Dil Kurumu.(1992).*Türkçe Sözlük*, Milliyet Tesisleri, İstanbul.

Tyler, Ralph W.(1950).*Basic Principles of Curriculum and Instruction*. Chicago:The University of Chicago Pres,USA.

Ülger, Mehmet.(2003). “İlköğretim 6. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi Osmanlı

Devleti'nin Kuruluşu Ünitesinde Öğrenme Stratejilerini Öğrenmenin Öğrenci Erişisine Etkisi". Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, *Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü*.

Weinstein, Claire. E. ve diğerleri. (1997). "Cognitive Learning Strategies: Verbal and Imaginal Elaboration," *Cognitive and Affective Learning Strategies*. (Edit: H.F.O'Neil and C.D. Spielberg). London: Academic Pres.

Weinstein, Claire. E. ve Mayer, Richard. E. (1986). "The Teaching of Learning Strategies". *Eğitim ve Bilim*. (çev: Melek Demirel), cilt:17, sayı 83, 1993, ss:52-59.

Yıldız, Nil. (2003). "İlköğretim 5. Sınıf Fen Bilgisi Dersinde Öğrencilere Kazandırılan Öğrenme Stratejilerinin Öğrencilerin Akademik Başarıları ve Hatırda Tutma Düzeyleri Üzerindeki Etkisi". Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, *Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü*.

Yılmaz, Vedat. (1997). "Language Learning Strategies of Turkish EFL Students and The Effects of Proficiency Level and Gender on Strategy Use". Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*.

Yorulmaz, Emel. (2001). "Öğrenmeyi Öğrenme Stratejilerinin İlköğretim Sosyal Bilgiler Öğrenci Ders Başarısı Üzerine Etkisi". Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, *Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*.

Yüksel, Sedat ve Koşar, Edip. (2001). "Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Ders Çalışırken Kullandıkları Öğrenme Stratejileri". *Çağdaş Eğitim*. Cilt:4, sayı:278, 29-36.